

Japán történelem vizsgatételek

1. Az ősi Japán és kultúrái. Kérdések és viták az őstörténet körében

Hogyan alakult ki a Japán-szigetvilág? Mikor jelent meg itt az ember? Mi jellemzi a Dzsómon-korszakot? Mi jellemzi a Jajoi-korszakot? Milyen elméletek vannak a japánok eredetéről?

2. A japán államiság kezdetei: Jamato. Kapcsolatai Kínával és a Koreai-félszigettel. Kofun-kultúra.

Hogyan alakult ki a Jamato állam? Milyen volt a politikai szerkezete, gazdasági és társadalmi felépítése (uralkodó, központi hatalom, udvari rangok rendszere, udzsik földjei, nemesek és közemberek, mezőgazdaság, kézművesek)? Milyen hatalmi harcok folytak a korszakban, kik vezetésével? Milyen kapcsolatban állt Kínával és a Koreai-félsziget államaival (azok kik voltak)? Mi jellemezte a kultúrát? Mi a Kofun? Milyen elemei jelentek meg a kontinentális kultúrának?

3. Aszuka-és Nara-kor: az ókori japán állam átalakítása, a ricurjó rendszer kiépítése és fénykora. A buddhizmus megjelenése és államvallássá tétele.

Milyen esemény jelzi az Aszuka-kor kezdetét, milyen jelentősége van ennek? Mik a korszak legfontosabb eseményei, milyen következményekkel jártak? Milyen jeles uralkodók voltak ekkor, mi volt a jelentőségük? Mi a Ricurjó rendszer, hogyan építették ki? Miért kezdett szinte bevezetésétől bomlani? Milyen kapcsolat volt Koreával és Kínával? Mi jellemzi a Nara-kori buddhizmust és kultúrát?

4. Heian-kor I.: császárság intézménye és az ókori japán állam aranykora, politikai, gazdasági és társadalmi szerkezete. A Fudzsiarák kora, szekkan szeidzsi. Vallási irányzatok.

Hogy épült fel a császárközpontú ókori japán állam, milyen központi hivatalokkal és vidéki adminisztrációval? Mi volt a szekkan politika, és kik folytatták? Hogyan alakult ki az udvari arisztokrácia? Mi jellemezte a császári udvar kultúráját? Milyen viszonyok alakultak ki vidéken a földekkel és a katonai hatalommal kapcsolatban? Hogyan és miért alakultak ki a sóenek? Mi volt a mjóden, mi a jelentősége a mjósuk megjelenésének? Hogyan alakult ki a busi réteg és hogyan szerveződött vazallusi viszonyrendszerbe?

5. Heian-kor II. Az ókori japán császári állam hanyatlása, új gazdasági, társadalmi, politikai viszonyok kialakulása

Mi az inszei politika? Hogyan szerveződtek meg a busik vidéken? Mi jellemezte életformájukat, értékvilágukat? Hogyan jelent meg a busi az országos politikában? Milyen események zárták a korszakot (Genpei-háborúk), kik a főbb személyek? Milyen újabb buddhista irányzatok alakultak? Hogyan alakult ki a japán „nemzeti kultúra” a korszakban?

6. Átmenet és középkor: Kamakura-kor: a busik felemelkedése és hatalmának kiépítése, a sógunátus intézménye. Újabb buddhista irányzatok.

Mi a sógunátus? Mi a bakufu? Hogyan épült fel a busi hatalom a központban és vidéken, milyen hivatalokkal és hivatalnokokkal? Mi jellemezte a busi életformáját és kultúráját? Milyen új vallási irányzatok jelentek meg? Milyen fontos eseményei és személyiségei voltak a korszaknak? Mi okozta és hogyan a kamakurai hatalom bukását?

7. Muromacsi-kor: a középkor hatalmi harcai és a száz éves háborús korszak, a Szengoku-kor eseményei, társadalmi, politikai és gazdasági változások.

Kik és hogyan győzték le a kamakurai sógunátust, milyen hatalom alakult ezután, milyen konfliktusokkal? Mi volt a Nanbokucsó korszak? Mi jellemezte az Asikagák hatalmát, mennyire terjedt ki? Mi vezetett az Ónin háborúhoz, és mi lett a következménye? Hogyan alakultak a vidékeken a hatalmi viszonyok, hogyan alakultak ki az önálló tartományok a dajmjók vezetésével? A Szengoku korban hogyan változott a samurájok életformája, lakóhelye, harcmódora? Hogyan fejlődtek a városok? Hogyan alakultak ki a faluközösségek, mi jellemezte őket? Milyen új műfajok és művészi formák alakultak ki a korban?

8. Az országegyesítés folyamata. Az első kontaktusok Európával, az első misszionáriusok, a kereszténység megjelenése Japánban. Az elzárkózás időszaka.

Kik voltak az ország újraegyesítői, és hogyan sikerült katonailag, majd adminisztratív eszközökkel is egyesíteni az ország területét? Mikor és honnan érkeztek Japánba európaiak, és mit hoztak magukkal? Milyen következményei lettek az európaiakkal való kapcsolatnak? Hogyan és miért zárult be Japán a 17. század elején?

9. A Tokugava-korszak, a sógunátus közigazgatása, külpolitikája, gazdasága, ideológia.

Milyen volt a felépítése a Tokugava-sógunátusnak? Mi volt az alapja a sógunok uralmának, milyen törvényekkel és intézményekkel kormányzott? Mi volt a társadalom felosztása? Hogyan uralta a sógun a daimjókat, milyen kötelezettségeik voltak, milyen kategóriákba kerültek? Hogyan éltek a már nem harcoló samurájok, mi volt a legfőbb problémájuk? Mi jellemezte a városokat, a városlakók életét, foglalkozását? Hogyan éltek a falvak? Mi jellemezte a gazdaságot? Milyen külkapcsolatokkal rendelkezett ekkor Japán? Mi volt az „uralkodó” ideológia?

10. Meidzsi-kor I. 1868-1890. A Meidzsi restauráció, a modern államiság kialakulása Japánban, reformfolyamat, gazdasági fejlődés, belpolitika.

Hogyan zajlott Japán „megnyitása”, mik voltak az egyenlőtlen szerződések, kikkel kötötték? Mi vezetett a Tokugava-rendszer bukásához és az új hatalom megalakulásához? Milyen alapon és ideológiával jött létre az új hatalom? Hogyan határozta meg magát és határait az új Japán? Mik voltak az első reformok? Kik voltak az átalakítás vezetői? Hogyan alakult a gazdaság fejlődése? Hogyan alakították át a politikai szerkezetet? Hogyan alakult át a társadalom? Miért, milyen belső és külső okok miatt sikerülhetett a modernizáció?

11. Meidzsi-kor II. 1890-1912. A Meidzsi-kor külpolitikája, kapcsolat a Nyugattal és Ázsiával, a militarizálódó Japán. A Meidzsi-kor eszmeáramlatai, ideológia, vallás, oktatás, kultúra.

Hogyan tagolódott be Japán a nemzetközi rendszerbe, milyen kapcsolatokat épített ki a Nyugat és Ázsia államaival? Milyen nemzetközi konfliktusokkal (háborúk) nézett szembe, milyen célokkal, milyen sikerekkel? Mit jelentett a „nyugatosítás” a korszak első felében? Hogyan „tanult” Japán a Nyugattól, mit jelentett ez? Hogyan fogalmazták meg Japán állami ideológiáját, nemzeti identitását? Milyen szerepet játszott a japán hagyomány és vallás az új államban? Milyen hivatalos dokumentumokban lett ez kinyilatkoztatva?

12. Taisó-kor: az első világháború, a liberális 20-as évek. Gazdaság, társadalom, bel-és külpolitika.

Hogyan szerepelt Japán az első világháborúban, katonailag, gazdaságilag? Milyen gazdasági problémák jelentek az első világháború után, milyen következményekkel? Hogyan alakult a belpolitika, hogyan oszlott meg a hatalom a különböző érdekcsoportok között a genro kihalása után? Milyen jelentős pártok és politikusok voltak? Mi jellemezte a korszak külpolitikáját, Japán viszonyát a nyugattal és Ázsiával, milyen nemzetközi szerződésekkel, területi kérdésekkel? Hogyan reagált a közvélemény a 20-as évek külpolitikai kudarcaira, gazdasági problémáira és politikai harcaira? Milyen szélsőséges irányzatok jelentek meg? Mi jellemezte a 20-as évek japán városi kultúráját? Mi jellemezte a vidék életét?

13. Sóva-korszak I. (1926-1945): bel-és külpolitika, gazdaság, ideológia. A második világháború és Japán.

Milyen következményei lettek a gazdasági világválságnak Japánban? Milyen szélsőséges irányzatok jelentek meg, milyen eszmeiséggel? Hogyan képzelték el a gazdasági és politikai problémák megoldását? Milyen titkos társaságok jöttek létre, mi volt a bázisuk, ideológiájuk, jelszavuk, tevékenységük (merényletek)? Hogyan tudta a hadsereg egyeduralmát kiépíteni, milyen politikai eszközök (Meiji alkotmány, császár mindenek felett, hadsereg felett senki) és konkrét akciók (merényletek, területi terjeszkedés Kínában) tették ezt lehetővé? Mi volt az állami ideológia? Hogyan került Japán a német szövetségi rendszerbe? Mik a kínai háború főbb eseményei, jellemzői? Hogy alakult ki a német-japán szövetség? Mi volt az oka a japán-amerikai konfliktusnak? Hogyan terjeszkedett Japán Ázsiában, milyen területeket hódított meg? Mi vezetett az USA megtámadásához? Hogyan zajlott a csendes-óceáni háború, milyen nagy csatákkal, milyen irányokban haladt előre az amerikai offenzíva? Milyen volt a japán harcmodor? Mi vezetett az atombomba bevetéséhez?

14. A háború utáni amerikai megszállás

Mi jellemezte az amerikai megszállást – az amerikaiak és a japánok részéről? Melyek voltak a főbb gazdasági, politikai, társadalmi reformok? Mi jellemzi az ekkor megalkotott mai japán alkotmányt? Milyen külső (világpolitika, világgazdaság, amerikai hozzáállás) és belső (emberi erőforrások, szellemiség) tényezők segítettek a japán talpra állást? Hogyan tagolódott be Japán a háború utáni világrendszerbe? Milyen politikai színtér alakult a háború utáni Japánban? Milyen politikai küzdelmek folytak a megszállás alatt?

15. A háború utáni gazdasági fellendülés és a mai Japán

Hogyan fejlődött a japán gazdaság, és hogyan segítette ezt a kormányzat? Milyen külső és belső, gazdasági, világpolitikai és japán hagyományos és speciális tényezők segítették a japán gazdaság gyors fejlődését az 1950-60-as években? Hogyan alakult ez az 1973-as olajválság után? Hogyan alakult át a japán társadalom? Milyen problémákkal kellett szembenézni az 1960-as évek végére? Milyen változásokat okozott ez az 1970-es évektől? Hogy változott meg Japán nemzetközi helyzete? Mi az „ázsiai kapitalizmus”? Mi a soft power? Mi a Cool Japan kampány?